

# SLOVENSKI ČEBELAR



GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ  
SLOVENIJE

LETO 1959

ŠTEV. 6



# SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ  
SLOVENIJE

ST. 6

LJUBLJANA, 15. JUNIJA 1959

LETNIK LXI

## VSEBINA

Pismo uredniku: Prevaževalčev med je grenak	129
Lojze Babnik: AŽ-panj — izboljššan in po- kvarjen . . . . .	132
Leopold Zor: Matica . . . . .	134
Edi Senegačnik: Brezpašna julijska doba . .	136
Janez Trot: Dvوماتični sistem . . . . .	137

## NAŠA ORGANIZACIJA

Občni zbor čebelarskega društva za Maribor in okolico . . . . .	140
Iz Kanala ob Soči . . . . .	142
Iz Radovljice . . . . .	144
Iz Ilirske Bistrice . . . . .	144

## VINJETA PANJSKE KONČNICE

Marsikatera ženska se niti hudiča ne boji

## NA OVITKU

Poročilo opazovalnic za mesec april. Cenik  
najvažnejših proizvodov trgovskega podjetja  
Medeks. Mali oglasi

List izhaja vsakega 15. v mesecu. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina 650 din, za inozemstvo 1000 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 80 din, na 16 straneh 40 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje list v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da bo do konca leta poravnal celotno naročnino. Številka čekovnega računa pri Komunalni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta

600-70

3-1077



## PREVAŽEVALČEV MED JE GRENAK

V Mačvi, 8. maja 1959

Dragi tovariš urednik!

Ležimo pod cvetočimi akacijami in utrujeni do smrti opazujemo modro mačvansko nebo. Celi roji naših čebelic obletavajo čudovito dišeče in omamne akacijeve cvetove. Zares prelepa je narava! Kdo je ne bi bil vesel? Nam pa je ob vsem tem pri srcu hudo, ker čutimo dan za dnem, kako delajo čebelarjem težave, kjer koli le morejo. Po dolgi odisejadi smo prispeli semkaj in sklenili, da Ti napišemo tele vrstice. Sam si tudi navdušen prevaževalec in poznaš vse mogoče težave, ki jih na svojih potih doživljajo naši čebelarji. Zato si postal pametnejši od nas in se ne odpravljaj več na tako dolga in nezanesljiva pota.

Dobro veš, da je železniška uprava lani podražila tovornino za čebele kar za 50%. Pa naj že bo tako, če ne gre drugače. Toda zdi se, da je s povišano tovornino sklenila povečati še težave, ki so jih doslej povzročali nekateri nerazsodni in brezčutni železniški uslužbenci na Hrvaškem in v Srbiji. Dokler si v Sloveniji, gre vse v redu. Vsa čast tovarišem na naši direkciji in vsem železniškim uslužbencem v naši republiki! Do minute natančno boš prispel na cilj, kajti vsi se zavedajo, kaj so čebele. Dobro so jim znani predpisi, ki jih je izdala Generalna železniška direkcija v Beogradu glede prevoza čebel. Na Hrvaškem in v Srbiji pa so ti pred-

pisi le kos nepomembnega papirja. Sicer res ne vem, ali nismo čebelarji sami krivi, da je tako. Premalo smo se brigali za napake in nihče jih ni javljal, zato pa postaja prevažanje vedno težje. Glede tega bo treba vse-kakor nekaj ukreniti, kajti zaradi malomarnosti in neodgovornosti nekaterih ljudi, ki nam včasih namenoma nagajajo, pride lahko še do večje škode. No, le poslušaj dalje!

Odpotovali smo v obljubljeni deželo 8. maja zjutraj. Ljubljanci smo imeli 18 vagonov čebel. Železniška direkcija nam je pripravila same nove in prostorne vagone z velikimi zračniki, ki so bili kot nalašč za prevoz čebel. Lokomotiva nas je odpeljala v Zalog, kjer so nas priklopili posebnemu brzotovornemu vlaku, ki vozi tja do Skoplja in se ustavlja le na večjih postajah. Ob določeni uri smo se odpeljali in se do Zagreba nismo nikjer ustavili. Hiteli smo z brzino brzovlaka in kar toplo nam je bilo pri srcu ob misli, da bo neznansko lepo, če bomo takole potovali tja do Rume. Pa se je ustavilo že v Zagrebu. Neprijazni vlakovodja je sumljivo ogledoval naše vagone in skušal najti kako napako. Pri novih vagonih je to težko. Nekaj pa je le moralo biti. Obregnil se je ob naše vozovnice. Potovali smo namreč skupinsko kot planinci in imeli polovično vožnjo. Pa je modri mož pogruntal, da tako ne gre. Čebelarji so »pridobitniki«, je dejal, in potujejo privatno; zato naj le plačajo celo vozovnico. Omenil sem mu, da so nekoč zastopniki jugoslovanskih čebelarjev posredovali v Beogradu, da bi imeli prevaževalci polovično voznino, kadar bi spremljali čebele. Na najvišjem mestu so jim dejali, da se lahko vozimo s planinsko karto ali s sindikalno, kadar nas je pet ali več. Mož me je izpod svojih košatih obrvi sumljivo pogledal in dejal: »Mene se Beograd ništa ne tiče!« Začel je pisati zapisnik, mi pa smo se muzali. Pašetov Janez je začel glasno brundati in izgovoril je v ogorčenju nekaj tistih srbskih besed, ki so prodrele že tudi v našo jezikovno zakladnico in postale menda splošna jugoslovanska lastnina. Nam pa je dejal: »Vidite, fantje, v Zagrebu se je začelo, naprej pa bo še slabše. Žal mi je, da sem šel na to pot!« Prepričan je bil, da bomo že v Zagrebu obtičali.

A smo kmalu drseli dalje. Dan je bil topel in sončen. Zelena polja so se vrtela okrog nas in nas spremljala tja do mraka. Čebelice so mirno ždele v svojih panjih in se niso prav nič razburjale. Morali smo jih nekajkrat pomiriti z vodo, vendar hujšega ni bilo. V mraku smo prispeli v Vinkovce, kjer smo utonili med vagoni na ogromni tovorni postaji, ki je največja v Jugoslaviji oziroma na vsem Balkanu. Že prvi železničar nas je potolažil, da bomo nadaljevali pot ne z brzotovornim vlakom, kot je bilo določeno, pač pa z navadnim nabiralnikom, to je s tovrstnim vlakom, ki manevrira na vseh postajah. Seveda smo takoj posredovali. Dobro prijatelje čebelarje imamo tudi med železničarji in ti so napravili vse, da smo odpotovali po načrtu: deset vagonov proti Subotici, osem pa v Srbijo. Toda naš vlak se je močno zakasnil. Nekaj ni bilo z lokomotivo v redu in v Rumo smo prišli namesto opolnoči ob treh zjutraj. Niti minute nisem mogel zaspati. Kot potni maršal sem nosil vso odgovornost za uspeh naše ekspedicije. Vsake pol ure sem prižgal baterijo in meril čas... Bil sem neznansko nestrpen in želel sem si, da bi že prišla Ruma, kajti od tam gre potem naš lokalni vlak ob 3.15 uri. Moji tovariši so po napornem dnevu

v svojih vagonih mirno spali. Privoščil sem jim ta počitek, saj bodo potrebovali zjutraj novih moči pri razkladanju in postavljanju čebelnjakov. Kakšna sreča! V Rumo smo prispeli ob 2.55. Še celih dvajset minut je bilo časa, da bi nas priklopili k lokalnemu vlaku za Mačvo. Vse bo v redu, sem si mislil. Skočil sem iz vagona in odhitel v prometno pisarno. Za mizo je sedel mlad prometnik kakih tridesetih let. Na prijazen pozdrav mi sploh ni odgovoril, pač pa je dejal: »Vi ste sigurno došli zbog pčela. E, ne možete dalje. Voz je več otišao!« Povedal sem mu takoj, da znamo Slovenci brati vozni red in da je do odhoda vlaka še celih dvajset minut, torej časa dovolj, da nas priklopijo. Sicer pa je ljubljanska direkcija sporočila, da pridemo, in tudi iz Vinkovcev ga je šef postaje obvestil o tem pred dobro uro. Pa je bilo vse zaman. Zafrkljivo in neprijazno je odgovoril: »Mene se vaša direkcija ništa ne tiče. Idete dalje teretnim vozom, pa gotova stvar!« Ko sem ga skušal opozoriti na predpise in na morebitno škodo, ki lahko nastane zaradi podaljševanja vožnje, je dejal: »Nemojte mi solit pameti! Ja vse više znam od vas. Izvolite u svoja kola!« Vlak je potem pred mojimi očmi odpeljal, jaz pa nisem vedel, kaj naj napravim. Premišljeval sem, a mi ni nič pametnega padlo v glavo. Prišel sem do zaključka, da tu ni nekaj v redu in da je treba take ljudi poklicati na odgovor. Kot državni uslužbeneci morajo opravljati svojo službo tako, da je za vse prav.

Zbudil sem svoje tovariše, ki so ob neprijetni novici vsi zaspani buljili v megleno jutro, se jezni spet vrgli na svoja ciganska ležišča ter zaspali. Tudi mene je tokrat premagala utrujenost in zaspal sem za kako uro. Do sedmih je še dovolj časa. Takrat pa gremo dalje s tovornim vlakom. Res smo šli, toda okrog devete ure so se začele čebele razburjati. Ker je bil naš cilj še daleč, ni kazalo nič drugega kakor to, da panje čez dan na vmesni postaji razložimo. Padlo je povelje in začeli smo razkladati. Kakih deset delavcev se je zapodilo v vagone in v pol ure je bilo 200 panjev postavljenih ob progi. Prišli so nepričakovani stroški: tisočak in pol od vagona, a prav toliko tudi zvečer. Tri jurčke več bo stala ta pot in še dan bomo po nepotrebnem zapravili. V naglici smo začeli odpirati panje. Toda, o joj! Iz nekaterih niso in niso čebele zletele. Vedeli smo, kaj se je zgodilo! Zadušile so se. Sreča je bila v tem, da smo pravočasno razložili, sicer bi lahko zgubili vse družine. Tako pa je bilo v nekaterih panjih do palic mrtvic. Izgrebli smo jih in, ko smo to opravili, je bilo na deskah pred skladovnicami na kupe mrtvih čebel. Kdo neki je kriv te nesreče? Uboga žival, ki pozna samo delo in žrtvuje vse svoje življenje zanj, se je morala zadušiti zaradi malomarnosti enega samega človeka. Ali ni to sploh mučenje živali? Koliko medu bi lahko nabrale te čebele? In kdo bi dobil med, ki je šel tako v nič? Vsekakor naš delovni človek, ki ga potrebuje za svojo moč in zdravje. Mogoče pa bi šel drugam in bi dobili zanj dragocene devize. Prav gotovo nismo imeli pri tem škodo samo čebelarji, ker smo zgubili večji del pašne živali, temveč jo je imela tudi vsa naša skupnost. A čemu vse to, ko bi se dala škoda z malo dobre volje preprečiti? O tem in še o drugem smo premišljevali, ko smo pokopali svoje ljubljenske in trdno sklenili, da se nikdar več ne bomo odpravili v tako negostoljubno deželo.

(Dalje prihodnjič)



## AŽ-PANJ — IZBOLJŠAN IN POKVARJEN

LOJZE BABNIK

Na enem izmed sestankov ljubljanske čebelarke družine je prišlo do razprave o AŽ-panju in njegovih izboljšavah. Razprava je zanetila močan ogenj med navzočnimi čebelarji. K temu ognju sem pristavil tudi jaz svoj lonček in povedal, kaj mislim o raznih novostih, ki smo jih uvedli pri AŽ-panju in dostikrat že po kratki preizkušnji zavrgli. Ker zanimajo verjetno ta vprašanja tudi druge čebelarje, jih bom na kratko obdelal v Slovenskem čebelarju.

Najprej nekaj besed o begalnici. Koliko hvale je bilo nekdam o njej, danes pa je le še nepotrebna navlaka pri panju. Noben čebelar se več ne ogreva zanjo. Kdor jo je imel, jo je zamašil in s tem preprečil izletavanje čebel tam nekje pod stropom verande.

Drugo vprašanje se tiče ameriškega žrela. Le kdaj ga uporabljamo? Da bi spredaj čistili panje, skoraj ni potrebno. To naredijo čebele same. Če pa drobirja kaj ostane na dnu panja, ga lahko odstranimo odzadaj. Tako nujno to delo nikdar ni, da ne bi mogli z njim počakati do splošnega pregleda. Tudi ob dobri paši je ameriško žrelo nepotrebno. Le kdo more trditi, da so mu čebele nanesele več medu, če je bilo odprto po vsej širini panja? Preizkusil sem ta patent pri več družinah, toda uspeha ni bilo. Zato v zagozdo pri ameriškem žrelu na vsakem koncu po en žebelj, škarnjaka, ki nam ostane, pa uporabimo kje drugje!

Tretja je lepenka, ki jo vtikamo na jesen pod sate. Ne pripisujem ji prav nobene prednosti. Vseeno je, če je ni. Tisti čebelar, ki bo skušal dognati v marcu porabo medu po drobirju na lepenki, bo konec aprila lahko ugotovil kvečjemu to, da so mu družine od lakote poginile. Stanju medenih zalog marca meseca ni treba posvečati večje pozornosti, ker mora biti tedaj v panju najmanj še  $\frac{2}{3}$  zimske zaloge. Če najdemo na lepenki mrtvo matico, nam s tem ni nič pomagano. Ko odpremo panj, nam močno šumenje čebel takoj pove, koliko je ura. Če panj šumi, pa moramo tako in tako izvleči eden ali dva sata, da se prepričamo, kako je z zalogo. Kje tedaj družina sedi, nam povedo čebele, ko pritečejo po satju nazaj. Le redko nas bo to ogoljufalo. Kaj bi lahko še videli na lepenki, res ne vem. Zato je večji čebelar ne pogreša. Z grebljico tako hitro očisti dno panja, da mu to delo sploh ne povzroča nikakih preglavic.

Četrta stvar so slamnice. Vse sem zavrgel, ker mi ustreza bolj časopisni papir, zložen do dva centimetra na debelo. Papir ni nikdar tako moker kot slamnice in tudi ne plesni. Za papirjem ni v čebelnjaku nobenih smeti in, ker ljubim red, jih odklanjam. Razen tega časopisni papir tako rekoč nič ne stane, medtem ko so slamnice, zlasti če jih kupimo v trgovini, precej drage.

Peta so pitalniki. Doslej so se najboljše obnesli pločevinasti pitalniki za krmljenje odspodaj in lesonitni za dodajanje zimske zaloge odzadaj. Pri pitanju na zalogo pa so pitalniki sploh nepotrebni, ker lahko krmimo z medenim testom na matični rešetki. Zakaj s testom in ne s sladkorno raztopino, bom skušal dokazati v drugem članku.

Šesta zadeva je gradilnik. Brez tega prav lahko shajamo. Dajmo družinam raje graditi nove satnice, pa bomo imeli v panjih mnogo manj takega satja, ki mu pravimo »šota«. Ko sta prvi dve satnici zaleženi, dajmo v plodišče takoj novi dve. Z izdelavo satnic bomo odvrnili družine od rojenja boljše kakor z gradilnikom. Imel sem pri 60 plemenjakih v dveh letih samo dva roja, in še ta dva sta nastala zaradi višje sile. Pri meni ni v plodiščih nad tri leta starega satja; tudi trotovskega ne, ker ga takoj prestavim v medišče. Šibkejše družine ojačam z zalego močnejših. Čeprav ne predstavljam rad satja iz panja v panj, je to včasih neogibno. Pravijo, da spoznamo po delu čebel v gradilniku, kdaj misli družina na rojenje. Ne ugovarjam, trdim le to, da moramo družine odvracati od rojenja dovolj zgodaj. Ko je gradilnik že zaležen, je prepozno. Družina bo začela lenariti in satje v medišču bo ostalo tudi ob dobri paši prazno.

Na sedmem mestu naj se dotaknem prezračevanja panjev. Zračnike so napravili najprej spredaj, nato zgoraj in sedaj še spodaj. Če bo šlo tako naprej, bo panj kmalu videti kakor ptičja kletka. A vse skupaj nič ne pomaga. Prevozniki na velike razdalje pravijo, da je treba panje razložiti in odpreti žrela, ko nastopi huda vročina. Zakaj potem toliko zamreženih lukenj v panju?

Naposled še o ozkih ulicah med sati. Zakaj izdelujejo samo panje z ozkimi ulicami, ko pa jih nekateri čebelarji sploh ne marajo? Saj je v njih, če je kaj paše, vse prepreženo s prizidki. Le kakšno korist imamo od tega? Prav gotovo nobene, škodo pa precejšnjo, ker taremo čebele, ko vlečemo sate iz panja.

Verjetno sem kaj pozabil, a naj to zadostuje. Toda, že slišim novotarje, ki mi skušajo ugovarjati. Drugi bo zopet rekel, da sem stare vere čebelar. Vendar mi taki očitki ne grejo na živce. Tudi ne nameravam nikogar prepričevati o pravilnosti svojega stališča. Kdor ljubi navlako, naj jo ima, zanj pa naj si postavi za čebelnjakom še ropotarnico.

Kakšen je AŽ-panj z vsemi naštetimi pritiklinami, si lahko ogledate v trgovini Medeks. Tam si lahko tudi vso to ropotijo nabavite po mili volji in po »primernih cenah«. Jaz tega ne bom storil. Kakšen panj si potemtakem želim? Na to vprašanje bom odgovoril čisto na kratko.

Panj je lahko na devet, deset ali celo na enajst satov. Brada naj bo primerno velika in naj se zapira v verando. Okrogli izrez v njej je nepotreben. V vratih naj bo vdelana loputica, ki se odpira pri prevozu navznoter. Ogrodje panja naj bo staknjeno na lastovičji rep. Vse prej navedene hibe naj odpadejo. Že samo s tem bi se cena panja primerno znižala, njegova trdnost pa bi bila mnogo večja.

Kje bomo dobili take panje, si ne delajmo skrbi. Zelo dobre in solidne zna izdelati čebelar in mizar Grom na Vrhniki. Imam njegove panje okrog trideset let in nisem do danes še nobenega popravil. Naredil pa sem z njimi že na tisoče kilometrov poti.

Svetoval bi vodstvu »Medeksa«, da naj prodaja take panje, kakršne hočejo imeti čebelarji in ne takih, kot si jih zamišljajo posamezniki. Glede izdelave panjev se je treba posvetovati z ljudmi, ki imajo smisel za praktično čebelarsko delo in tudi dovolj izkušenj.

## MATICA

LEOPOLD ZOR

Matica je edina prava samica v panju in živi okoli pet let, kar je redkost med žuželkami. V panju ne dela nič drugega, kakor samo zalega in tako skrbi za obstoj družine. Čez zimo z zaleganjem preneha, spomladi pa se ji zadek zopet opne, nakar začne leči nova jajčeca, v vsako celico po eno. Med zaleganjem jo obdaja častna straža mladih čebel, ki so vedno pripravljene, da ji zagotove nemoteno delo. Ko je najbolj aktivna — maja in junija mesca — izleže dnevno toliko jajčec, da odtehtajo njeno dvojno težo. Ob takem ritmu leženja naraste število jajčec v dobi 4 do 5 let na milijon, kar pomeni, da se razvije v tem času skoraj enako število čebel.

Čebele imajo čudovito sposobnost, da lahko poljubno vzrede matice, za kar potrebujejo le oplojena jajčeca. Če panj matico iz kakršnega koli vzroka zgubi ali če se čebele zarote, da nočejo več starajoče se gospodarice, ki ne izpolnjuje v redu svoje naloge, vzrede več matic. V ta namen izberejo mlade ličinke, stare 12 do 36 ur, in jim na škodo sosednih celic povečajo zibke. Nato začno 5 do 14 dni stare rednice pitati mlade izbranke z matičjim mlečkom. V 5 dneh tako izdatno hranjena ličinka 5000-krat poveča svojo prvotno težo in se zabubi. Čez nadaljnjih osem dni prileze iz matičnika vitka matica, potem ko ga je z lastno močjo odprla. Takoj jo vdane sluzabnice začno otipavati, čistiti in lizati, trepetajoč od veselja, da so dobile mlado, življenja polno vladarico.

Iz strahu, da bi panj ostal brez matice, zgrade čebele večje ali manjše število matičnikov in pitajo v njih razvijajoče se ličinke. Videti je, kakor da bo v kratkem času zavladovalo v panju 6, 8, 10 ali morda še več matic; toda narava je odločila, da je oblast v panju nedeljiva. Mlada matica, ki se je prva rodila, z brezprimerno ognjevitostjo in sovražnostjo razruši vse zibke, v katerih čepi njene sestrice, ter v nekaj urah pomori svoje mlajše konkurentinje, da si zagotovi oblast in moč, kar je tenkočutni Maeterlink pripisoval tako imenovanemu »duhu panja«. Brž ko pride matica iz svoje izbice, ji začne streči brez ukazovanja vse njeno osebje. Dvajsetorica mladih čebel rednic, ki so jim goltne žleze v polnem razvoju, jo nesebično pita z matičjim mlečkom, s tisto čudovito snovjo, ki povzroči, da se iz ličinke razvije ravno matica. Venomer jo gladijo in snažijo ter si prizadevajo, da bi izpolnile sleherni njeno željo.

Preden začne leči jajčeca, se mlada deviška matica odpravi na svatbeni izlet. V sosednem ali njenem rodnem panju nestrpno pričakuje tega trenutka množica snubačev, ki jim je narava podelila lagodno življenje, a vendar ne brez pomena. Lepega sončnega popoldneva zapusti svoj mračni dom in se preda zraku, za njo pa se brneč zapode številni »zalezovalci«, zakaj vsak bi hotel biti njen svatbeni drug. Hipoma se eden od njih, nedvomno najhitrejši in najbolj žilavi, z njo spolno združi, plača pa ta užitek z lastnim življenjem. Mrtev obvisi na matici in oba skupaj začneta vrto-glavo padati proti zemlji. Ostali, ki niso uspeli v tej življenjski tekmi, se vrnejo v panj in čakajo na ugodnejšo priložnost. Še pred desetletjem so bili čebelarji prepričani, da se matica le enkrat v življenju združi



s trotom; danes pa se že uveljavlja trditev, da zleti na praho lahko 2 do 3-krat.

Navadno na tleh se matica oprosti mrtvega ženina in se vrne v panj. Njena semenska mošnjica je napolnjena s trotovimi semenicami, s katerimi po svoji volji oplaja jajčeca. Iz oplojenih jajčec se razvijejo čebele ali matice, kar je odvisno od različnega hranjenja ličink; troti pa se razvijejo v malo večjih celicah iz neoplojenih jajčec. Med leženjem jajčec se potemtakem vsebina matičine semenske mošnjice neprestano manjša; zato zalega ostarela matica, ko izčrpa semenice, le neoplojena, trotovska jajčeca.

Omenili smo že, s kakšno zagrizenostjo uniči prvorojena matica svoje mlajše vrstnice, da bi sama vladala v panju. Vendar lahko v posebnih razmerah, na primer po preleženju, živita v panju istočasno dve matici; toda če združi čebelar dve družini, ki imata vsaka po eno matico, se vname med njima dramatična bitka za oblast. Nasprotnici se spoprime na življenje in smrt ter poskušata druga drugo zvijačno ugonobiti. Zdaj napade ena, medtem ko se druga spretno umakne in obratno, zdaj se tesno, neusmiljeno zgrabita in obdelujeta, dokler se eni ne posreči, da zapiči svoje želo v mehko mesto med dvema hitinastima obročkoma. Borba traja včasih 10 minut, a vedno zmaga mlajša, to je krepkejša matica. Takšen je naravni zakon selekcije, ki ohrani najboljše in zavrže, kar ni vredno, da bi živelo v potomstvu.

Čebelarji dobro vedo, kako različen je donos v panjih istega čebelnjaka. Medtem ko da eden le nekaj kilogramov medu, ga da drugi ob sicer enakih zunanjih okoliščinah na primer 25 kg. Kmalu so spoznali, da izvirajo te razlike od kakovosti matice, od njene aktivnosti in od marljivosti čebel. Čim več jajčec matica izleže, tem številnejša je družina, tem več nabere medu. Zato napredni čebelarji že dalj časa vzrejajo matice, ki imajo zaželene lastnosti, in jih skušajo oprasiti s prav tako izbranimi troti. Gre za umetni izbor ali selekcijo, ki je v tem, da iz množice izberemo najboljše osebkke in le tem omogočimo nadaljnje razmnoževanje. Rezultat takega načrtnega ravnanja so gospodarsko pomembne in neprecenljive pasme domačih živali, goveda, konj, ovac, perutnine itd., kakor tudi številne kulturne rastline. Selekcionirana krava daje na primer 2-krat več mleka, kokoš pa 2-krat več jajc od navadne, neselekcionirane. Selekcionirana matica lahko izleže v najugodnejšem času na dan 2000—3000 jajčec, medtem ko jih neselekcionirana kvečjemu 1500.

Ko čebelar odkrije najboljšo družino v čebelnjaku, ji vzame nekaj enodnevnih ličink in jih prenese v umetne nastavke matičnikov. Nastavke z ličinkami postavi nato v panj-rednik, ki mu je prej odstranil matico. Čebele tega panja dogradijo nastavke v matičnike in jih po enem tednu zapro. Tako zaprte matičnike spravi čebelar v majhne škatlice, imenovane matičnice (valilne kletke), te pa namesti v redniku. Ko se matice izležejo, jih doda majhnim družinam, ki jim prej odstrani vse trote. Družinice odnese na plemenilno postajo, kjer se matice spraše s prav tako selekcioniranimi troti. Tako je umni čebelar mojstrsko rešil nalogo in utrl pot smotrnejšemu čebelarjenju, ne da bi povečal število panjev.

V panju živi poleg matice nekaj sto trotov in več tisoč marljivih čebelic, ki jim je najljubše opravilo nabiranje nektarja in cvetnega prahu

na cvetlicah okoli njihovega doma. Pri tem oprahujejo cvetlice in sadno drevje, da lahko rodi, obenem pa dajejo človeku med, vosek in prijetno razvedrilo, s čimer mu poplačajo njegov trud. Povest o teh nesebičnih bitjih, katerih življenje je en sam delovni dan, pa je še lepša in zanimivejša kot povest o visokorodni matici.

## BREZPAŠNA JULIJSKA DOBA

EDI SENEGAČNIK

Kadar pri nas ne medu gozd, takrat nastopijo v juliju za naše čebele prav kritični časi: travniki so pokošeni in izginile so zadnje cvetlice, ki so privabljale čebele in jim nudile sladko medičino; tudi kostanj je že odevetel, prva otava pa je še premlada, da bi z belo in rumeno deteljico ter drugimi cveticami nudila vsaj nekaj paše. Ni čudno, da nastane v čebelji družini zastoj, ki pogosto usodno vpliva na nadaljnji razvoj: matica omeji zaleganje ali pa sploh več ne zalega. Stare pašne čebele pomro in v družinah opazimo neko oslabelost, ki je čebelarji nismo prav nič veseli. Če pa je čebelar po junijski paši pošteno iztočil vsa medišča in čebelam ni pustil rezervne zaloge, potem bo taki čebelji družini kaj trda predla. Pri točenju konec junija se zavedajmo starega pravila, ki pravi, da se rodi med le na medu. Zato pustimo v medišču vsaj dva do tri polne sate medu za kritično brezpašno dobo. Najbolje napravi čebelar, ki sploh ne toči, ampak pusti medišča polna tja do jesenske paše. Morda bo imel zaradi tega res kak kilogram medu manj, toda ta primanjkljaj bodo nadomestile močne čebelje družine v nekaj dneh ob količkaj ugodni jesenski paši. In prav te močne družine bodo šle kasneje v jesen in zimo. Korist bo potem kar dvojna. Čebele, ki se zvale julija in avgusta, naberejo zimsko zalogo in tudi prezimijo. Torej ni vseeno, ali matica mesca julija in avgusta zalega ali ne. Zaleganje v tej dobi je prav tako važno kot spomladi in zato skrbimo, da bodo imele čebele v tej dobi dovolj paše. Če je ne nudi narava, naj jo nadomesti čebelar, in sicer s krmljenjem na zalego.

O tem smo že v prejšnjih številkah mnogo pisali. Za to dobo priporočamo krmljenje s suhim sladkorjem, ki mu lahko dodamo kot nadomestilo za obnožino na vsak kilogram kristalnega sladkorja še 10 dkg mleka v prahu. Poskusi, ki so jih delali drugod, so pokazali odlične uspehe. Tudi sam sem v julijski dobi dodajal čebeljim družinam suh sladkor in opazil, da je matica normalno zalegala, čeprav v naravi zaradi uničujoče vročine in suše ni bilo paše. Kilogram kristalnega sladkorja zadostuje za teden dni. Dodajamo ga v pitalnikih, napravljenih v obliki škatel; dobri so tudi Vukeličevi. V nizkih pločevinastih bi čebele znosile sladkor iz panja, ker bi ga imele za drobir. Najbolje ga je dodajati v Vukeličevih pitalnikih ali drugih, ki jih postavljamo za okenca, tako da imajo čebele hrano tik ob gnezdu. Kristalizirani sladkor polijemo z medeno vodo, da ga čebele raje jemljejo. Sem in tja bodo odnesle kak kristal tudi na brado, toda to naj nas ne plaši. Večinoma odnesejo ves sladkor v plodišča. Zanimivo je, da imajo čebele s pospravljanjem sladkorja obilo opravka noč in dan.

V panju imajo tako rekoč »večno pašo«. Kadar pa se pojavi paša v naravi, se za sladkor ne zmenijo več.

Tak način krmljenja priporočamo v tem času ne samo čebelarjem, ki čebelarijo na stalnem mestu, temveč zlasti prevaževalcem. Ti pogosto ne morejo računati na zanesljivo pašo, čeprav vozijo na kolikor toliko sigurna pasišča. Julij je pač mesec, ko je v naših krajih malo padavin. Zato je prav, da dodajo vsaki družini, takoj ko pripeljejo na pašo, vsaj pol kilograma kristalnega sladkorja. Jaz napolnim pitalnike do kraja s sladkorjem in tako sem brez skrbi za čebele vsaj za deset dni. Potem jih spet obiščem. Ob dobri paši sladkorja navadno ne porabijo, ob slabi pa so pitalniki prazni. Seveda jih takoj spet napolnim. Važno je, da imajo čebele v bližini dovolj vode. Vse to se mi bogato obrestuje, kajti ob jesenski paši imam obilo mladih čebel, ki potem prezimijo. Spomladi so družine vedno močne.

Kdor čebelari na stalnem mestu in ima čas, ta lahko poklada čebelam tudi sladkorno ali medeno raztopino v razmerju 1 : 1, in sicer vsak večer ali vsak drugi dan po 1,5—2 dcl. Ta način krmljenja je tudi dober, a zahteva več časa. Uspeh pa nikakor ni tako velik kot pri krmljenju s suhim sladkorjem.

Mesca julij in avgust sta odločilna za moč naših čebeljih družin ne samo jeseni, ampak tudi spomladi. Čebelarjevo leto se začne torej že sedaj in ne šele spomladi. Zato skrbimo, da bomo v tej dobi storili za naše čebelje družine vse, da ne bodo ostale brez zadostne hrane.

## DVOMATIČNI SISTEM

čebelarja Janeza Trota

»Nisem mislila, da si tako za luno!« me je prej neki dan prisrčno pozdravila žena, ko sem se ob pol enajstih zvečer ves zmogzan privlekel od duhamornega pouka na večerni šoli, kamor zahajam ob večerih po honorarne ure sebi za tobak in čebelam za sladkor.

Lepo sem se ji zahvalil za milo-ljubki sprejem in jo hkrati poučil, da je njeno izražanje skrajno zastarelo, kajti je današnji tehnični človek za satelitom ali za raketo, nikakor pa ne za luno, ki da je postala že muzejska fraza.

»Pa si le za luno! Trikrat, ne enkrat!« je vztrajala pri svojem, čemur sem se zelo čudil, ker je v splošnem hudo moderna ženska in je na primer lani samo svoj »filcasti« klobuk dala petnajstkrat »preformat«, ker se je moda ženskih klobukov tako hitro spreminjala. Tu pa vam vztraja pri svoji predpotopni luni, ki je že starim Slovanom sijala na pleše... Tako mi torej ni preostalo drugega, kot da sem se pozanimal, kdaj in po kakšnih zaslugah sem zavzel tak zavidljiv položaj v družbeni lestvici današnje stvarnosti.

»Tukajle beri! Na, beri, pa boš videl, da še takega položaja ne zaslužiš!« se je repenčila in mi s preganjenim časopisom opletala pred nosom.

»Pomiri se, prosim te, draga Evlalija, saj vidiš, da se mi ne ljubi ob tej uri norcev briti! Raje povej, kje te čevelj tišči, pa bova skušala zadevo urediti na miren način!« sem ji prigovarjal z žametnim glasom.

»Le kar sam jo uredi, saj si ti čebelar, ne jaz! Na tistih sto kil medu, ki ga spraviš skupaj na leto in ki še za dom ne zadostuje, jaz kihnem, saj me več stane, kot če bi ga v štacuni kupila! Pa tudi ni nič čudnega, če je toliko stroškov, ko sploh ne znaš čebelariti! Le čemu vtikaš nos v stvari, ki jim nisi kos?! Tisti čas, ki ga potратиš brez haska pri čebelah, bi mnogo koristneje izrabil, če bi meni posodo brisal in parket biks! Kategorično zahtevam, da s čebelami enkrat za vselej opraviš in se lotiš pametnejšega dela! S prvim bom služkinji odpovedala in boš ti prevzel njena opravila. Drugi možje tudi delajo doma, zakaj bi ravno ti lenobo pasel! Še angleški predsednik Eden sam pomiva posodo, pa je ne bi takale reva, kot si ti!« je bruhalo iz nje kot iz Vezuva ob zasutju Pompejev.

Že v začetku njenih kominformovskih žalitev in provokacij mi je začela kri kipeti in se je z vsakim stavkom bolj in bolj bližala vrelišču, dokler mi ni pri Edenu končno javno zavrela in sem se spozabil: »Nehaj, krucinaltavžentroža!« sem grozansko zaklel in treščil s pestjo po mizi, da je solnik napravil salto-mortale ter sta se sol in poper zmešala v neločljivo godljo. »Sicer pa Eden že deset let ni več angleški predsednik!« sem bleknil, da bi ublažil strahotno grobost kletvine in treskanja s pestjo po mizi. Pa ni bilo več pomoči. Razkoračila se je pred mano, se podbočila z rokami in se zamajala v bokih, kot bi pravkar odsunila z njimi hula-hup obroč.

»Takooo? Suroviniti znaš, čebelariti pa ne!« je zavreščala in mi treščila časopis v glavo. »Analfabet si, čebelarski analfabet! Posodo pa le pomiva, da več čeprav ni predsednik!«

Razgrnil sem časopis in begal z očmi po njem od prve do zadnje strani, a nič takega nisem mogel zaslediti, kar bi opravičevalo tak besen napad na mojo čebelarsko čast.

»Tole preberi, tole o dvomatičnem sistemu!« je potrkala s kuhlenco po članku na zadnji strani in potem še trikrat po moji pleši, da je votlo zadonelo po kuhinji. »Štirikrat več medu se da natočiti, kdor zna! Štiri-krat-več!« je zabijala zloge v moje slušne organe, da sta mi bobniča poskakovala kot splašena konja. Potem je — hvala bogu — odvihrala v posteljo, da sem se lahko zbral in v miru prežvečil usodni članek.

Zares: v njem je stalo črno na belem, da so študentje matematično-prirodoslovne fakultete z beograjske univerze nekje pod Fruško goro pri istih pašnih razmerah pridelali štirikratno količino medu na panj v primerjavi z zastarelim enomatičnim sistemom, s kakršnim se ubadamo okoreli čebelarji starega kova. Članek je imel eno samo malenkostno pomanjkljivost: nič ni razložil, kako se tej reči streže. Tisto noč postelje sploh nisem povohal. Do belega dne sem čepel za mizo in glodal dvomatični sistem. Temeljito sem premožgal vse možnosti in prišel do naslednjih zaključkov:

1. En način bi bil ta, da bi pustil po dve matici v vsakem panju. Ta način pa ima to nevesočnost, da čebele ne puste dveh matic in da so poleg tega tudi matice same tako slabo vzgojene, da ne trpe konkurence, kajti ustroj čebelje družine je klasičen primer monarhije. Iz zgodovine rimske države so sicer znani primeri, da sta si po dva cesarja državo razdelila po bratovsko in jo molzla vsak po svojih močeh in sposobnostih, vendar to ni nikoli prav dolgo trpelo, ker sta se kmalu začela griziti, dokler ni bil eden

oglodan do kosti ali celo oba in je bilo treba postaviti novega cesarja. Glede na to sem ta način že v samem zarodku izločil iz kombinacije.

2. Druga varianta, ki se mi je poblislila za uhlji, bi zahtevala pregraditev plodišča po dolžini z lesenitno ploščo, da matici ne bi videli druga druge in ne bi zašli v skušnjava pete božje zapovedi. Plošča bi morala segati skozi žrelo tudi na verandi, nekako tako, kot je to urejeno na balkonih pri sodobnih bajticah in blokih, da se ženske ne morejo prepirati in lasati kar na balkonih. Medišče pa naj bi seveda ostalo pozorišče kolektivnega sodelovanja obeh družin. Toda, ali ne bi v tem primeru nerazsodne čebele usekale kar po obeh maticah?! One z leve »sobe« utesnjenega stanovanja bi likvidirale matico v desni sobi in narobe. Tako bi se dvomatični sistem utegnil izmaličiti v brezmatičnega, ki pa po dosedanjih izkušnjah zelo slabo medi.

3. Odkril sem še tretjo možnost, ki bi utegnila biti najboljša. Ves panj bi predelil od vrha do tal z lesenitno ploščo in bi tako vsaka družina lahko napolnila z medom le po pet satov v medišču. Tako majhno normo bi pri današnji propagandi za višjo storilnost zanesljivo izpolnile v dveh, treh dneh in jaz bi, postavim, na akacijevi paši točil štirikrat namesto enkrat... Toda (vedno ta vražji »toda«!) zaradi majhnega stanovanjskega prostora bi se mi poleteli najbrž vse muhe izrojile in bi spet šlo vse po zlu!...

Kaj pametnejšega mi kljub oglodanju vseh nohtov ni padlo v glavo. Vendar — dvomatični sistem je po višjih družinskih direktivah treba urediti, pa naj se to zgodi tako ali tako! Že zavoljo ljubega miru, če ne zaradi medu. A kako?! Gornje tri možnosti sem ovrigel, četrte se pa nisem mogel domisliti. Šele jutranja zarja mi je razsvetlila prazno glavo. Sam ne vem, kako sem se domislil sestrične Jere, ki je lani pri tridesetih letih odovela na lepi kmetiji v Kurji vasi na Dolenjskem. Ko je bil še rajni pri močeh, sem nekajkrat zapeljal muhe k njima na pašo in sem vselej dobro odrezal pri medu in sestrični. Potem je pa rajni začel hirati in me ni več pustil blizu. Zdaj je ta ovira odpadla in tudi žena ne bi nič zvedela, če bi polovico panjev zapeljal k Jeri, ženi pa natvezel, da sem jih prodal, kajti sta z Jero že nekaj let v prekinjenih diplomatskih odnosih, ker je Jera nekoč govorila z našo sosedo, ki je žena žive ne more! To me sicer živo spominja na prekinitev diplomatskih odnosov Zahodne Nemčije z našo državo, ker je le-ta priznala obstoj Vzhodne Nemčije, vendar nimam namena mešati politike v čebelarstvo. Dejstvo je, da bi na ta način najlepše rešil vprašanje dvomatičnega sistema, ker bi na vsak domači panj točil še enkrat pri Jeri in bi na videz pridelal vsaj dvojno, kar bi nemara ženo omehčalo, da me ne bi začarala v gospodinjsko pomočnico.

Pisal sem Jeri ljubeznivo pisemce in ji razložil svoj načrt z dvomatičnim sistemom. Včeraj sem dobil odgovor, da se sicer ona bolj navdušuje za enomatični sistem, da pa glede na to, da me je vedno rada videla, pristane tudi na dvomatičnega, da pa naj posledice, če žena zve, pripišem sebi... Pismo je zaključila z nestrpnim pričakovanjem in vročim poljubom. Čudno, prečudno, kako je ta ženska čisto po svoje razumela moje strogo čebelarско pismo! Dragi tovariši, svetujte mi, kaj naj storim? Ali naj ostanem pri enomatičnem sistemu in se vpišem v društvo gospodinjskih pomočnic, ali pa naj se predam dvomatičnemu z dvojnimi — stroški —?...



## OBCNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA V MARIBORU

Cebelarji nekdanjega okraja Maribor so se 5. aprila 1959 zbrali na občnem zboru v Mariboru. Od 73 delegatov je bilo navzočih 44, zastopanih pa od 28 družin 18; od 15 pravnih oseb so bile zastopane le 3. Občnemu zboru so prisostvovali: vet. inšpektor tovariš Menina, dr. Baš ter zastopnik OZZ v Mariboru tovariš A. Horvat.

za vzrejo matic. Podoben tečaj je bil tudi pri družini Spodnja Kungota (tov. Leopold Ul). Sest družin ima svoje čebele, največ družina Ruše.

Stiskalnice za vosek oziroma naprave za kuhanje voska ima 7 družin. V splošnem primanjkuje teh naprav, četudi pomaga društvo pri nabavi.

Družine in KG so sadile medovite rastline, zlasti pajesen, zlato rozgo, akacijo in vrbove potaknjence. Razen tega so sejale tudi medeno deteljo, inkarnatko,



Udeleženci občnega zbora Čebelarskega društva za Maribor in okolico

Iz poročil nekaj podatkov:

1. **Čebelarske družine.** Na področju društva je v letu 1958 delovalo 27 družin s 631 člani. V letu 1959 je bila ustanovljena še družina Tabor. V društvu je včlanjenih 7 KG, 4 KZ in 3 zavodi. Kot poseben član je »Čebelarski krožek« Srednje kmetijske šole v Mariboru. Skupaj je 646 članov.

Članstvo je glede na leto 1957 zraslo za 70 članov. Kakor kažejo dosedanja plačila naročnine za list, se število članov v letu 1959 ne bo posebno spremenilo.

Predavanj je bilo 16 pri 10 družinah. Družina Rače je imela trodnevni tečaj

esparzeto in facelijo. Nekaj družin ima za te namene zemljišče.

2. **Delo društvenega odbora.** Seje so bile redno vsak mesec. Načrt čebelarskega zakona smo obravnavali na izredni seji. Skupno z okrajno komisijo za zatiranje čebeljih kužnih bolezni smo plinili panje na območju družin Sentlovrenc na Pohorju in v Ribnici na Pohorju. En primer pršičavosti, ki se je pojavil, smo v kali zatrli. Tudi proti gnilobi čebelje zalege v Sentlovrencu v Slovenskih goricah smo uspešno nastopili. Posebno priznanje gre požrtvovalnim čebelarskim izvedencem. Občinski

ljudski odbor pa doslej še ni plačal odškodnine prizadetim čebelarjem.

Na več sejah je upravni odbor društva razpravljal o čebelarstvu naraščanju in sestavil pravilnik o pomoči mladim čebelarjem. Čebelarskemu krožku Srednje kmetijske šole v Mariboru nudi vso moralno in finančno pomoč, da bi tako zvišal število strokovnjakov za čebelarstvo.

Med drugim smo na sejah obravnavali: čebelarske potrebščine, poročila o sejah Zveze, opazovalne postaje, članke o čebelarstvu v časopisih, ustanovitve novih družin, zboljšanje čebelje paše, sprejem novih članov, tečaje in predavanja, čebelarski zakon, gospodarski načrt in proračun, vprašanja plemenilne postaje, varstvo vrb in pomladnih cvetlic.

Na čebelarski kongres v Rim je odbor poslal tovariša J. Resnika. Upravni odbor zastopa mnenje, da so čebelarske družine samostojne edinice v okviru društva in morajo zato same skrbeti za napredek čebelarstva v svojem okolišu. Odbori družin, ki se tega zavedajo, imajo tudi lepe uspehe.

Zastopniki društva so prisostvovali občnemu zboru pri 14 družinah, bodrili čebelarje in priporočali knjigo »Sodobno čebelarjenje«.

**3. Tečaji, predavanja, izleti.** Dne 15. junija 1958 je bil pri tovarišu Kirarju tečaj za vzrejo matic, 25. januarja 1959 pa tečaj za kuhanje voščin pri tovarišu Resniku.

V dneh 22. februarja, 1. in 8. marca 1959 so bila razna predavanja. Prvi dan je predaval o nose mavosti, gnilobi čebelje zalege in pršičavosti prof. Tomašec iz Zagreba. V ostalih dneh so bila predavanja o važnosti čebel za oprahčitev sadnega drevja, o škropljenju sadnega drevja, o obnožini in matičjem mlečku. Predavali so tovariši Dolinšek, Močnik in prof. Senegačnik.

Dne 11. septembra 1958 je upravni odbor priredil izlet v Brezovico (čebelarska farma) in Kranj (čebelarska razstava).

O čebelarskem kongresu v Rimu je bilo predavanje v Radvanju (14. februarja 1959) in na Srednji kmetijski šoli v Mariboru (18. februarja 1959). Predaval je tovariš Joško Resnik.

Tečaj za čebelarske preglednike, ki ga je priredila OZZ Maribor v dneh 29., 30. in 31. januarja 1959, je obiskalo 9 naših članov. Predavala je tovarišica dr. Snojeva iz Ljubljane.

**4. Blagovni promet.** »Minulo leto je šlo mimo nas v znamenju čebelarske krize. Ukinitve regresra za čebelarske potrebščine, zastoj v odkupu in plasi ranju medu, slaba jesenska paša, podražitev sladkorja, podražitev prevoza čebel na posamezna pasišča in še več takih tegob so čebelarje prav občutno obremenile.« Tako je pričel tovariš blagajnik prof. Struna svoje poročilo in nadaljeval:



Dr. Tomašec kot predavatelj v Mariboru

»Promet v letu 1958 je dosegel znesek 13.575.000 din. To je komaj tretjina prometa iz leta 1957, ko ga je bilo nad 40 milijonov dinarjev. Ta padec je povzročila predvsem nizka cena medu. Medtem ko je bilo na račun Medeksa v letu 1957 prodanega za 7.407.000 din medu, ga je bilo v letu 1958 le za približno 99.000 din! Našim članom smo preskrbeli vse potrebščine, zlasti satnice, katerih so čebelarji dobili 1347 kg. Tovariš Obrovnik se je potrudil, da je ustregel povpraševanju in navalu na satnice. Ker primanjkuje voska, bomo letos oddajali satnice samo proti zamenjavi za voščine. Ker je bila Medeksova odkupna cena 220 din za kilogram cvetličnega medu prenilka, nismo krili pri njegovi prodaji niti učinkovitih stroškov.

Sladkor za čebele je bil vedno na razpolago in so čebele dobro prezimile.

Za poslovne prostore smo izdali 56 tisoč 670 din, za predavanja in sestanke ter občne zборе 27.550 din, za pisarniške potreščine in pošto 23.828 din. Panjev čebelarji zaradi povišane cene niso kupovali.

V strokovni knjižnici je 180 knjig; vse so vezane. Zal čebelarji premalo segajo po njih. Društvo je naročeno na 8 publikacij.

**5. Predlogi in sklepi.** Občni zbor je v zvezi s poročili in glede na razpravo, ki se je po poročilih razvila, sprejel naslednje predloge:

1. Več let že razpravljamo o čebelar-skem zakonu tako pri Zvezi čebelarskih društev kakor pri GZZ, vendar je ostala zadeva na mrtvi točki. To je velika ovira za prevažanje čebel in izkoriščanje čebelje paše. Medovite rastline so brez varstva izročene zatiranju.

Ker ni pravih vzrokov za odlašanje, pozivamo Zvezo čebelarskih društev, da stvar pospeši, sicer bomo društva primorana izposlovati glede tega odloke pri Okrajnih ljudskih odborih.

2. Občni zbor ugotavlja, da so letos zopet na veliko prodajali na živilskem trgu v Mariboru vrbove vejice, zvončke, teloh in pomladansko resje kljub čl. 6 odloka o tržnem in sejenskem redu, ki ga je izdal Svet za gospodarstvo okraja Maribor. Obenem prosi upravo milice, da prepreči prodajo navedenih cvetlic in vrbovih vejic po ulicah in hišah (gostilnah) v Mariboru.

3. Cena medu je izredno nizka, medtem ko se je cena sladkorja dvignila in je bil uknjen regres za panje in čebelarsko orodje. Prosimo Zvezo čebelarskih društev, da skuša »Medeks« pridobiti za izvoz medu v inozemstvo brez zasluzka, kajti tam je cena medu izredno visoka.

4. Še vedno sekajo razno grmovje ob potokih, ki medi in služi čebelam za hrano. Ker je to delo brez pravega pomena, bi morali sekanje opustiti. Nobene škode ni, ako rastejo ob rekah in potokih vrbe.

Posebno temeljito smo razpravljali o zatiranju čebeljih kužnih boleznih, zlasti pršice. Ker je prenehala z delom okrajna komisija za zatiranje čebeljih kužnih boleznih pri OZZ Maribor, smo sprejeli sklep, da se bo društvo povezalo s sosednimi društvi v Ptuj, Dravogradu in

Mežici ter tako zamašilo nastalo vrzel. Veterinarski inšpektor Menina je opisal težave, ki so nastale zaradi odredbe z dne 23. decembra 1958 o množičnih veterinarskih ukrepih, ki jih je treba opravljati na stroške lastnikov živali. Pregled panja in ugotovitev bolezni po bakteriologu bi stala 600 din. Zatiranje čebeljih kužnih boleznih ne moremo vzporejati z zatiranjem pri ostali živini. Za čebelarstvo mora ostati v veljavi Temeljni zakon o varstvu živine pred živalskimi kužnimi boleznimi. Občni zbor se zahvaljuje vet. inšp. dr. Menini in dr. Bašu za veliko skrb, ki jo posvečata zdravju čebel. Sklenil je, da morajo pomagati bolezenski izvedenci pri zatiranju čebeljih kužnih boleznih tudi izven območja društva, zlasti v občini Radlje. Delegati so se nadalje zedinili za skupen fond samopomoči v primeru škode.

**6. Volitve.** Izvoljen je bil z manjšimi spremembami naslednji upravni odbor: Peter Močnik, Franc Kirar, Martin Sumenjaka, Jože Grajf, Janko Fabič, Jože Hanjc, Jože Pipenbaher, Tobija Baumgartner, Leopold Ul, Joško Grmek, Franc Curk, Lojze Struna, Miroslav Furek, Joško Resnik in Tone Bratkovič.

Nadzorni odbor: Roman Blasin, Tone Lazar, Josip Bravnik. Delegati za občni zbor: Peter Močnik, Franc Kirar, Martin Sumenjaka, Joško Resnik, Lojze Struna, Roman Blasin in Leopold Ul.

**7. Gospodarski načrt in proračun:** Občni zbor je sprejel gospodarski načrt, ki se nanaša na predavanja, ustanovitev novih družin, tečaje za vzrejo matic in kuhanje voščin, sestanek prosvetnih delavcev, organizacijo poučnih izletov, saditev in pridobivanje semena medovitih rastlin, razstavo ter pomoč čebelarskih družin šolskim zadrugam. Dalje je sprejel proračun stroškov za poslovno leto 1959 v višini 257.000 din. Ta bi bil krit s prodajo potreščin, voska in sladkorja.

## IZ KANALA OB SOČI

Toplo sonce zgodnje pomladi ogreva dolino Soče in prebuja naravo iz zimskega spanja. Vsa pobočja so bela od cvetja sadnega drevja in drobne čebelice nabirajo na njem sladki nektar. Kdo bi ostal v zaprtih prostorih; vsakogar žene sveži zrak na prosto, v naravo.

Tudi čebelarji občine Kanal so se zbrali 29. marca v Kanalu, da se pogo-

vore o delovanju čebelarkega odseka kmetijske zadruge in si določijo naloge za tekoče leto.

Tov. tajnik Karel Martelanc je podal poročilo upravnega odbora. Sledile so razprave o najvažnejših vprašanjih.

Čebelja paša je tudi pri nas iz leta v leto revnejša. Kostanj so zaradi raka že skoraj popolnoma iztrebili. Tudi lipe močno sekajo. Kar pa lipam in obenem čebelarjem zelo škoduje, je nabiranje lipovega cvetja. Nabiralci zdravilnih rastlin gredo v senožeti, oklestijo vse

ki nimajo te paše, je videti že iz tega, da je lansko leto dovolila dovoz na pašo 947 AŽ-panjem čebel, čeprav jih je bilo po prvotnem pašnem katastru določenih samo 425. Pa se še najdejo nezadovoljneži, ki zahtevajo od oblasti, naj bi bile vse paše proste. Čebelarji naj bi smeli postaviti čebele, kamorkoli bi se jim zljubilo, tudi v neposredno bližino domačega čebelarja. Celó čebelarški zakon naj bi to dovoljeval.

Kaj bi tedaj nastalo? Ali bi bilo to res v korist čebelarstva in narodnega



Kanalski čebelarji so na občnem zboru čebelarkega odseka kmetijske zadruge dne 29. marca odločno nastopili proti prekomernemu dovozu čebel na njihova pasišča

cvetoče veje in jih na vozovih pripeljejo domov, kjer jih potem oberejo. Ne vprašajo, čigava last je drevo, ker menijo, da imajo pravico nabirati cvetje, kjerkoli ga najdejo. Kmetje imajo pri tem veliko škodo. Naj navedem, da je KZ v nekem manjšem kraju lani odkupila kar 1000 kg suhega lipovega cvetja. Občinski ljudski odbor bo moral to prepovedati. Akacije je tod bolj malo, a tudi to, za čebele tako koristno rastlino, vse preveč izsekavajo, posebno nekoliko debelejša drevesa.

Med cvetenjem kostanja in lipe pa silijo čebelarji z vseh strani s svojimi čebelami k nam. Da naša organizacija ni sebična in da gre na roko čebelarjem,

blagostanja? Poizkusite, pa boste videli, kakšen bo uspeh! Prav gotovo bi nastala velika zmešnjava, iz katere bi bilo težko najti izhod. Čebelarji so zavzeli odločno stališče proti taki odredbi in bi se morali, če bi se kaj takega zgodilo, obrniti na pristojno oblast za varstvo svojih čebel. Ali pa bi naša organizacija, kakor se je izrazil predsednik odseka, morala propasti, ker bi bila nepotrebna in nezmožna, da kaj ukrene v korist čebelarjev.

Čebelarški odsek KZ je podelil tov. Avgustu Brezavščku, učitelju v pokoju, diplomo za njegovo vestno delo v prid čebelarstva.



Po končanem razpravljanju je tov. inž. Jože Rihar predaval o preprosti vzreji matic ter o pridobivanju mlečka in njegovi uporabi. Nato je sledil film »Čebelarjevo leto«, ki je vzbujal veliko pozornost med gledalci. Čebelarški odsek se v imenu vseh čebelarjev iskreno zahvaljuje tov. Riharju za njegovo zanimivo predavanje in za tolmačenje filma ter želi, da bi jih še večkrat obiskal.

Se o marsičem smo govorili na tem sestanku, a to zanima predvsem domače čebelarje. Naposled smo se še slikali. Sliko pošiljamo uredništvu Slovenskega čebelarja s prošnjo, da jo objavi hkrati z našim poročilom.

### IZ RADOVLJICE

Čebelarско društvo Radovljica je pridelilo 7. februarja 1959 družabni večer v počastitev starejših in najzaslužnejših članov. Zbrali smo se pri »Lectarju«. Tu se danes ne ukvarjajo več z izdelovanjem lecta, pač pa strežejo gostom z jedačo in pijačo. Gostišče slovi po svoji dobri postrežbi.

Najprej smo si ogledali čebelarški muzej, ki je nameščen v dveh obsežnih sobah bivše graščine blizu Linhartove rojstne hiše. Vsi smo bili kar precej iznenadeni zaradi obilice lepo urejenih starinskih predmetov, ki jih je strokovnjaško konzervirali znani strokovnjaki za te stvari, prof. Rakovec.

V oficialnem delu tega večera je predsednik Franc Resman z jedrnatimi besedami prikazal razvoj našega čebelarstva na Gorenjskem, razvoj čebelarškega muzeja in čebelarške uspehe naših slavljencev. Lepe diplome, delo čebelarja in mojstra umetne obrti D. Višnarja, so prejeli tovariši: Vovk, Šetinc in Topina, več zaslužnih čebelarjev pa »priznanja«. Najlepšo plaketo je društvo poklonilo predsedniku, čigar delo za napredek čebelarstva in čebelarškega muzeja je orisal tovariš Pohar.

Sledila je pogostitev in zabavni del. Pri tem je bila izrečena marsikatera vesela. Zato smeha in dobrega razpoloženja ni manjkalo.

Ena izmed mnogih: Pravijo, da traja medena doba po poroki 6 tednov. V čebelarškem zakonu pa so medeni vsi tedni. Nič ni čudnega, da se mlada dekleta tako ogrevajo za čebelarje...

Valko

### IZ ILIRSKÉ BISTRICE

Prvič se oglašam v našem glasilu, čeprav sem že star čebelar. Morda se bo kdo temu čudil, toda zdi se mi potrebno, da opišem nekoliko čebelarške razmere v okolici Ilirske Bistrice.

Lansko pomlad nam je delala precej preglavic nosestavost. Imeli smo jo prav blizu. Zaradi te bolezni so bili prizadeti predvsem večji čebelarji. Samo eden izmed njih je bil manjši čebelar, a ta je izgubil polovico družin.

Kakor hitro je bila bolezen ugotovljena, smo šli takoj v okužene čebelnjake in se posvetovali, kaj bi bilo treba ukreniti, da omejimo njeno širjenje. Šibke, življenja nezmožne družine smo zažveplali, druge pa smo začeli zdraviti z nosestavom. Ravno manjši čebelar, ki je bil najbolj prizadet, ni imel čebel zavarovanih pri DOZ-u. Na priporočilo veterinarske inšpekcije pa mu je škoda poravnala občina. Največ družin je izgubil Joško Renko.

Pri zatiranju boleznih zasluži naš veterinar vse priznanje. Kljub temu da je bil preobložen z drugim delom, se je vneto zanimal za čebele in nudil čebelarjem izdatno pomoč. Osebnost je šel v Ljubljano po nosestav, ga pripeljal s seboj in ga razdelil zlasti med manjše čebelarje. Ker pa ga je zmanjkalo, ga je Joško Renko, ki je velik čebelarški strokovnjak, naročil iz Nemčije. Zdravilo so mu poslali kar z avionom. Ko ga je dobil, ga je posodil tudi drugim čebelarjem ter jim tako pomagal iz zadrege.

Zdravljenje z nosestavom sprva ni bilo povoljno. Družine so kljub pokladanju zdravilne tekočine še naprej hirale. Šele potem, ko je nastopilo toplejše vreme, so se začele popravljati in razvijati.

Pred nekaj dnevi sem vprašal prizadete čebelarje, kakšne so sedaj njihove družine. Povedali so mi, da so družine dobro prezimile in da so spomladi živahno izletavale. Kljub temu so se odločili, da jih bodo spomladi zopet zdravili z nosestavom. To bodo storili celo nekateri taki čebelarji, ki niso imeli lani nosestavov čebel.

26. februarja smo poslali veterinarsko-bakteriološkemu zavodu v Ljubljano več vzorcev čebel v preiskavo. Sedaj čakamo na izvid, čakamo pa tudi na nosestav. Upamo, da ga bo Zveza kmalu dobila. Ko nam ga bo poslala, bomo z našo zdravstveno akcijo nadaljevali.

J. S.



## POROČILO ZA APRIL

V začetku aprila je bilo dokaj lepo vreme. Dne 7. aprila je prečkala Slovenijo hladna fronta, ki je povzročila močne nevihte (Breg—Tržič, Žerovnica—Postojna, Cezanjenci). Ponekod je snežilo (Dražgoše, Rogatec, Selnica na Pohorju). V prvi polovici 2. mesečne tretjine se je vreme zboljšalo, kmalu nato pa so nastopili deževni dnevi in ohladitve, ki so bile posebno močne po 20. aprilu. Skoraj po vsej Sloveniji je bila slana.

V aprilu je več opazovalcev zaznamovalo dvig tehtnice (Cezanjenci, Bučkovci, Pušča—Bistra), in sicer predvsem v 1. dekadi, nekaj pa tudi v naslednji. Čebele so brale na oljni repici in na sadnem drevju. V zadnji mesečni tretjini so zaradi neugodnega vremena malo dobile v naravi. Družine so se dobro razvile, zaloga je hitro skočnela in marsikdo jih je krmil. V 1. in 2. dekadi so cveteli črni trn, repica, borovnica, regrat, češnje in slive; v drugi in tretji pa jablana, hruška in divji kostanj. Slana je ponekod poškodovala sadno drevje. Škodovala je tudi inkarnatki (Prosenjakovci), posebno pa robiniji. Ta je ponekod sploh pozebla (Lovrenc na Dravskem polju, Cezanjenci, Prosenjakovci, Lendava).

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplotna °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič . . . . .	- 40	—	+ 80	+ 40	+ 9,8	24	9	—	171
Dražgoše—Sk. Loka . . . . .	- 90	—	- 390	- 480	+ 6,3	20	15	1	152
Žerovnica—Postojna . . . . .	- 80	- 85	- 60	- 225	—	24	8	—	190
Krka—Stična . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Novo mesto . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju . . . . .	- 85	- 75	- 105	- 265	+ 10,8	24	8	—	131
Sv. Lovrenc na Drav. p. . . . .	- 20	+ 40	- 75	- 55	+ 9,8	29	9	—	181
Dobova—Krško . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogatec . . . . .	+ 40	+ 60	- 40	+ 60	+ 10,4	28	7	1	95
Ribnica na Pohorju . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjenci—Ljutomer . . . . .	+ 170	+ 50	- 90	+ 130	+ 10,9	27	11	—	106
Pristava—Ljutomer . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bučkovci—Videm . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ob Ščavnici . . . . .	+ 520	- 30	- 220	+ 70	+ 10,9	28	9	—	212
Prosenjakovci—M. Sobota . . . . .	+ 40	+ 40	- 230	- 150	+ 10,9	25	9	—	104
Lendava . . . . .	—	—	—	—	—	28	13	—	146
Selnica ob Dravi . . . . .	- 39	- 13	- 163	- 215	+ 9,1	25	7	—	187
Lehen na Pohorju . . . . .	- 30	- 20	—	- 50	—	24	5	1	225
Bilje—Renče . . . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra . . . . .	+ 335	+ 10	- 120	+ 225	+ 10,7	27	10	—	227
Ljubljana . . . . .	—	—	—	—	+ 10,6	—	13	—	197
Povprečki . . . . .	—	—	—	- 76,3	+ 10,0	25,6	9,5	—	166,0

# TRGOVSKO PODJETJE MEDEKS, V LJUBLJANI

Poštni predal 13 — Telefon 31-545, 30-509, 32-318, 32-867 — Tekoči račun 600-704/1-375

Prodajalna čebelarških potrebščin na Miklošičevi cesti 30 posluje dnevno od 7.30 do 12.30 in od 17 do 19.30

## CENIK NEKATERIH NAJVAZNEJSIH PROIZVODOV

AZ-panj na 9 satov . . . . .	6.450	Prašilnik na en sat . . . . .	410
AZ-panj na 10 satov . . . . .	7.950	Garnitura za označevanje matic . . . . .	500
AZ-panj na 11 satov . . . . .	7.200	Sejalnik za izločenje trotov . . . . .	2.210
AZ-panj na 11 satov z nižjimi okviri . . . . .	7.200	Pitalnik, pločevinasti . . . . .	250
AZ-panj na 10 satov, predeljen . . . . .	7.800	Pitalnik, lesonitni . . . . .	350
AZ-panj na 10 satov — Grom . . . . .	7.950	Türinški balon s podstavkom . . . . .	304
AZ-panj na 10 satov — Grom, predeljen . . . . .	8.240	Pitalnik — korito . . . . .	250
AZ-panj na 11 satov — Grom . . . . .	9.200	Vilice za odkrivanje satja . . . . .	620
AZ-panj na 11 satov — Grom, predeljen . . . . .	9.500	Stojalo za odkrivanje satja . . . . .	1.850
Zložljiv čebelnjak za 6 AZ-panjev na 10 satov . . . . .	21.000	Nož za odkrivanje satja . . . . .	270
Zložljiv čebelnjak za 24 AZ-panjev na 10 satov . . . . .	43.968	Točilo na 5 sate . . . . .	13.500
Zložljiv čebelnjak za 24 AZ-panjev na 10 satov — Grom . . . . .	45.000	Točilo na 4 sate . . . . .	16.000
Zložljiv čebelnjak za 24 AZ-panjev na 11 satov . . . . .	45.000	Točilo na 4 sate do velikosti 34 × 44 cm . . . . .	17.000
Zložljiv čebelnjak za 24 AZ-panjev na 11 satov — Grom . . . . .	48.576	Koš za točilo na 3 sate . . . . .	3.900
AZ-panj na 7 satov . . . . .	3.340	Koš za točilo na 4 sate . . . . .	4.100
Panj štirisatar — okviri 26 × 41 cm . . . . .	1.200	Gonilo za točilo . . . . .	3.400
Panj štirisatar — okviri 28 × 41 in 24 × 41 centimetrov . . . . .	1.000	Odtočna štula . . . . .	810
Panj kranjč . . . . .	950	Sito za precejanje medu, enojno . . . . .	620
Sablone za zabijanje kvačice . . . . .	310	Sito za precejanje medu, dvojno . . . . .	1.150
Zabijači za kvačice . . . . .	180	Posoda za shranjevanje medu za 36 kg, brez oboda . . . . .	1.300
Pocinkana mreža za okenca, m <sup>2</sup> . . . . .	750	Lopatca za kopanje medu . . . . .	311
Črna mreža za okenca, m <sup>2</sup> . . . . .	650	Kozica . . . . .	900
Matična rešetka, m <sup>2</sup> . . . . .	2.100	Sončni topilnik . . . . .	3.900
Rešetka »Sava« 25 × 13,5 cm . . . . .	217	Cebelarska tehtnica za pod panj do 100 kg . . . . .	9.500
Rešetka »Sava« 33 × 23 cm . . . . .	435	Cebelarska tehtnica za pod panj do 150 kg . . . . .	10.000
Rešetka »Sava«, lesena . . . . .	120	Cebelarska tehtnica za v panj do 100 kg . . . . .	10.000
Luknjač . . . . .	120	Stojalo za zbijanje satnikov . . . . .	630
Žica za žičenje satnikov, navitek . . . . .	70	Sipalnik »Stojkovič« za ometanje čebel . . . . .	1.700
Žica za žičenje satnikov 0,45, kg . . . . .	450	Sipalnik, pločevinasti z lijem . . . . .	1.350
Kolesce za utiranje žice v satnice . . . . .	250	Sipalnik, leseni . . . . .	400
Električni utiralec . . . . .	1.200	Omelce, dvojno . . . . .	175
Zveplalnik . . . . .	200	Strgulja . . . . .	190
Zveplo, kg . . . . .	250	Nož za izpodrezavanje, kombiniran . . . . .	225
Paradiklorbencol . . . . .	525	Klešče za sate . . . . .	1.190
Kadilnik . . . . .	650	Osmukač za cvetni prah . . . . .	500
Cebelarska pokrivala, žičnata . . . . .	350		
Cebelarski klobuk s tilom . . . . .	900		
Brizgalka za roje . . . . .	880		
Gumijaste rokavice . . . . .	1.050		
Hramček za prašilnike na en sat . . . . .	1.200		

### Sestavni deli za Langstroth-Roothov panj

Podnica . . . . .	750
Plodišče . . . . .	950
Medišče . . . . .	800
Vmesni pokrov . . . . .	300
Streha, pokrita s pločevino . . . . .	950
Okvir . . . . .	22

Vse navedene cene so neobvezne, franko nakladalna postaja. Pakiranje in poštnino zaračunamo po dejanskih stroških.

Čist čebelji vosek odkupujemo po din 1000 za kg, fco. Ljubljana. Predelava voska v satnice stane din 120 od vsakega kilograma izdelanih satnic.

Kmetijske zadruge, čebelarska društva, čebelarske družine in čebelarji, pohitite z naročili! Zahtevajte prospekte! Za katalog s cenikom pošljite din 40 v znamkah!

### PRODAM

tri prazne AZ-panje na 9 satov, en polovičar, dva kranjčica in nekaj čebelarskega orodja — Zupančič Marija, Ljubljana-Moste, Ribniška 18.

### PRODAM

več naseljenih AZ-panjev in nekaj drugih čebelarskih potrebščin, vse v dobrem stanju. Cena po dogovoru — Helena Oberwalder, Domžale.